

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 29 november 2022
(OR. en)

Interinstitutionellt ärende:
2022/0392(COD)

15400/22
ADD 4

PI 170
COMPET 968
MI 884
IND 520
IA 208
CODEC 1864

FÖLJENOT

från: Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör

inkom den: 28 november 2022

till: Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd

Komm. dok. nr: SWD(2022) 369 final

Ärende: ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR
SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGSRAPPORTEN
Följedokument till Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS
FÖRORDNING om ändring av rådets förordning (EG) nr 6/2002 om
gemenskapsformgivning och om upphävande av kommissionens
förordning (EG) nr 2246/2002 och Förslag till
EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om
mönsterskydd (omarbetning)

För delegationerna bifogas dokument – SWD(2022) 369 final.

Bilaga: SWD(2022) 369 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 28.11.2022
SWD(2022) 369 final

**ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR
SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGSRAPPORTEN**

Följedokument till

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

**om ändring av rådets förordning (EG) nr 6/2002 om gemenskapsformgivning och om
upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 2246/2002**

och

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om mönsterskydd (omarbetning)

{COM(2022) 666 final} - {COM(2022) 667 final} - {SEC(2022) 422 final} -
{SWD(2022) 367 final} - {SWD(2022) 368 final}

Sammanfattning

Konsekvensbedömning av ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 6/2002 om gemenskapsformgivning och om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 2246/2002 och ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om mönsterskydd (omarbetning).

A. Behov av åtgärder

Varför? Vilket problem behöver åtgärdas?

Medlemsstaternas lagstiftning om formskydd på nationell nivå anpassades delvis genom [direktiv 98/71/EG \(mönsterdirektivet\)](#). Som ett komplement till de nationella systemen infördes år 2003 ett enhetligt formgivningsskydd (dvs. med samma verkan i hela EU) genom förordning (EG) nr 6/2002 om gemenskapsformgivning. Medan nationella formgivningar registreras av medlemsstaternas nationella immaterialrättsmyndigheter registreras och förvaltas gemenskapsformgivningar av Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO). Beroende på den ekonomiska verksamhetens territoriella omfattning kan företag och formgivare välja att registrera formskydd på nationell nivå eller på gemenskapsnivå eller att ansöka om och ha parallellt skydd inom samma territorium genom både nationella system och gemenskapssystemet. "Gemenskapssystemet" betyder i detta avseende "EU-systemet".

Den viktigaste frågan, som fortfarande är olöst, är skyddet av eftermarknaden för synliga reservdelar. Tolv medlemsstater tillåter fri konkurrens inom denna sektor, medan resten bibehåller monopolet för tillverkarna, trots de incitament att öppna marknaden som ingår i mönsterdirektivet.

EU-lagstiftningen om formskydd har i stort sett inte ändrats sedan den antogs. Av en utvärdering av lagstiftningen ([SWD\(2020\) 264 final](#)) framgick att systemet med formskydd i EU fungerar väl överlag, men att det finns vissa brister som måste åtgärdas för att det ska vara ändamålsenligt i den digitala tidsåldern och mer tillgängligt och effektivt för företag, särskilt små och medelstora företag samt enskilda formgivare.

Kommissionen meddelade därför (i ett [meddelande år 2020](#)) att den skulle se över EU:s lagstiftning om formskydd och fick stöd av både Europaparlamentet och rådet.

Syftet med denna översyn är att ta itu med följande två huvudproblem:

1. Störningarna i handeln inom EU och de konkurrenshinder som råder i vissa medlemsstater när det gäller reservdelar för reparation.
2. Det faktum att företag, särskilt små och medelstora företag och enskilda formgivare, avskräcks från att söka formskydd på EU-nivå eller nationell nivå på grund av de delvis föråldrade och komplexa förfarandena, de suboptimala avgifter som ska betalas vid registrering av gemenskapsformgivningar samt de olika nationella bestämmelser som ännu inte anpassats till bestämmelserna i systemet med registrerade gemenskapsformgivningar.

Vad förväntas initiativet leda till?

Det övergripande syftet med detta initiativ är att främja bidrag till spetskompetens inom formgivning, innovation och konkurrenskraft i EU genom att säkerställa att systemet med formskydd är ändamålsenligt i den digitala tidsåldern och blir mer tillgängligt och effektivt för enskilda formgivare, små och medelstora företag och designintensiva branscher. Dessutom syftar initiativet till att fullborda den inre marknaden för reservdelar för reparation.

Dessa övergripande mål kan konkretiseras i följande tre specifika mål:

- i. Öppna eftermarknaden för reservdelar för konkurrens.
- ii. Göra gemenskapens registrerade formskydd mer tillgängligt, effektivt och överkomligt.
- iii. Öka den kompletterande karaktären och kompatibiliteten mellan gemenskapens och medlemsstaternas formskyddssystem, i första hand genom att anpassa förfaranderegler till varandra.

Vad är mervärdet med åtgärder på EU-nivå?

Designintensiva branscher bidrar väsentligt till EU:s ekonomi: under 2014–2016 stod de för nästan 16 % av EU:s BNP och för 14 % av alla arbetstillfällen. Arbetet med att uppnå målen för detta initiativ väntas därför påverka designintensiva branscher positivt och öka deras bidrag till sysselsättningen.

Systemet med gemenskapsformgivning skapades genom en EU-förordning och kan därför endast ändras genom en sådan. Åtgärder som syftar till att öka tillnärmningen av nationella formskyddsbestämmelser bör fortsättas genom mönsterdirektivet och kan därför endast vidtas på EU-nivå, även med tanke på behovet av att säkerställa överensstämmelse med systemet med registrerade gemenskapsformgivningar.

När det gäller den specifika frågan om reservdelar kan den inre marknaden endast fullbordas på EU-nivå. Under de drygt 20 år som mönsterdirektivet funnits har det inte förekommit någon tydlig tendens hos medlemsstaterna att frivilligt anpassa sina bestämmelser eller hos industrin att självreglera.

Åtgärder på EU-nivå skulle därför säkerställa att systemet med formskydd i Europa som helhet blir betydligt mer tillgängligt och effektivt för företag, särskilt för små och medelstora företag och enskilda formgivare. Att fullborda den inre marknaden för reservdelar för reparation skulle öka konkurrensen och i hög grad gynna konsumenterna, som skulle kunna välja mellan olika konkurrerande delar till lägre priser.

B. Lösningar

Vilka alternativ, både lagstiftning och andra åtgärder, har övervägts? Finns det ett rekommenderat alternativ? Varför?

- **Status quo – ingen förändring:** Fortsatt tillämpning av nuvarande regler och förfaranden.

När det gäller skydd av reservdelar finns det tre alternativ:

- **Alternativ 1.1 – Fullständig liberalisering för samtliga formgivningar:** Marknaden för *must match*-reservdelar bör öppnas för konkurrens i hela EU och utvidgas till att omfatta både befintliga och nya formgivningar.
- **Alternativ 1.2 – Omedelbar full liberalisering för nya formgivningar och full liberalisering för äldre formgivningar efter en övergångsperiod på 10 år:** Samma som alternativ 1.1, men formgivningar som redan beviljats skydd innan den nya rättsakten träder i kraft skulle fortsätta att åtnjuta skydd under en övergångsperiod på tio år.
- **Alternativ 1.3 – Fullständig liberalisering endast för nya formgivningar:** Formgivningar som redan beviljats skydd före ikraftträdandet skulle inte påverkas och skulle få åtnjuta skydd i högst 25 år.

När det gäller de komplexa förfarandena för registrerade gemenskapsformgivningar, finns det ett alternativ (som får enhälligt stöd):

- **Alternativ 2 – Förenkling och rationalisering av förfarandena för registrerade gemenskapsformgivningar,** exempelvis genom att modernisera kraven på hur formgivningarna återges och underlätta gemensamma ansökningar genom att avskaffa kravet på samma klasstillhörighet.

När det gäller de suboptimala avgifterna för registrerade gemenskapsformgivningar finns det ett alternativ med två delalternativ:

- **Alternativ 3 – Sänka registreringsavgiften för gemenskapsformgivningar och förenkla gemensam ansökning:** Denna modell gör det lättare att få tillgång till formskydd, särskilt för små och medelstora företag (billigare att förvärva rättigheten och förnya den en gång), samtidigt som den avhåller företag från att behålla icke utnyttjade formgivningar i registret, eftersom avgifterna för efterföljande förnyelser höjs.

Delalternativ 3.1: Registreringsavgiften för en enda gemenskapsformgivning sänks från 350 euro till 250 euro. För varje ytterligare formgivning som ingår i en gemensam ansökan minskas avgiften till 125 euro. Avgiften för den första förnyelsen är 70 euro, för den andra 140 euro, för den tredje 280 euro och för den fjärde 560 euro.

Delalternativ 3.2: Registreringsavgiften är även här 250 euro, men för varje ytterligare formgivning i en gemensam ansökan är den lägre, nämligen 100 euro. Alla förnyelseavgifter är högre än enligt det nuvarande systemet. Avgiften för den första förnyelsen är 80 euro, för den andra 160 euro, för den tredje 320 euro och för den fjärde 640 euro.

När det gäller de olika reglerna på nationell nivå finns det två alternativ:

- **Alternativ 4.1:** Delvis ytterligare anpassning av nationella lagar, vilket leder till ökad överensstämmelse med systemet med registrerade gemenskapsformgivning. Detta alternativ innebär att man lägger till bestämmelser i mönsterdirektivet om vissa aspekter av formskyddslagstiftningen (främst förfaranden) som ännu inte ingår och som enligt berörda parter är i störst behov av anpassning till förordningen om gemenskapsformgivning.
- **Alternativ 4.2:** Fullständig anpassning av nationella formskyddslagstiftning och -förfaranden. Detta tillvägagångssätt skulle bygga på alternativ 4.1 som ovan, men omfatta alla återstående aspekter av den materiella formskyddslagstiftning och de förfaranden som ingår i gemenskapens förordning om gemenskapsformgivning men inte i mönsterdirektivet.

En kombination av **alternativ 1.2, alternativ 2, alternativ 3.1 och alternativ 4.1** är att föredra.

Alternativ 1.2 anses vara det mest proportionella alternativet för att uppnå fullständig anpassning till principen om liberalisering på den inre marknaden. Det är i linje med syftet med den tillfälliga reservdelsordningen i mönsterdirektivet och syftar till en fullständig liberalisering av reservdelsmarknaden i EU.

Detta alternativ är också i linje med kommissionens avsikt i det tidigare förslaget från 2004 och överensstämmer med och kompletterar förordning (EU) nr 461/2010 (gruppundantagsförordningen för motorfordon) på antitrustområdet. Genom en liberalisering av reservdelsmarknaden skulle företag och konsumenter på eftermarknaden för motorfordon kunna dra full nytta av den antitrustordningen.

Slutligen överensstämmer alternativ 1.2 med och kompletterar de insatser som läggs fram i initiativet för hållbara produkter, vilket syftar till att främja reparationer och den cirkulära ekonomin. Det är också i linje med det internationella avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (Trips-avtalet).

Alternativ 2 tillsammans med alternativ 3.1 skulle göra EU:s formskydd mer tillgängligt och överkomligt för företag (det skulle hålla jämna steg med den tekniska utvecklingen) och innebära betydande positiva effekter och tydliga fördelar för företag, särskilt små och medelstora företag och enskilda formgivare.

Alternativ 4.1, som innebär att viktiga förfaranderegler i förordningen om gemenskapsformgivning läggs till i mönsterdirektivet, skulle göra det enklare och billigare för företag och formgivare att få formskydd i flera medlemsstater, bland annat genom en kombinerad användning av nationella system och systemet med registrerad gemenskapsformgivning.

Detta alternativ skulle också gynna samarbetet mellan EUIPO och de nationella immaterialrättsmyndigheterna om att främja en mer enhetlig praxis och utveckla gemensamma verktyg för nya områden där anpassning är önskvärd (t.ex. ogiltigförklaring av formgivning). Detta väntas skapa ytterligare fördelar för användarna av formskyddssystemen samtidigt som systemens kompletterande karaktär och kompatibilitet förbättras.

På grundval av analyser och tidigare erfarenheter av frivilliga strategier drar kommissionen slutsatsen att samtliga rekommenderade alternativ bör genomföras genom ändringar av mönsterdirektivet och förordningen om gemenskapsformgivning.

Vem stöder vilka alternativ?

Den föreslagna moderniseringen, rationaliseringen och ytterligare anpassningen av systemen för formskydd i EU genom alternativen 2, 3 och 4.1.b får starkt stöd av medlemsstaternas myndigheter, Europaparlamentet, designintensiva branscher, sammanslutningar av formskyddsintresserade och immaterialrättsombud.

Öppnandet av eftermarknaden för reservdelar för konkurrens enligt alternativ 1.2 får starkt stöd av

oberoende reservdelstillverkare och -distributörer samt deras intresseorganisationer, den akademiska världen och konsumentorganisationer.

C. Det rekommenderade alternativets konsekvenser

Vad är nyttan med det rekommenderade alternativet (om det finns ett sådant alternativ, annars anges nyttan med de huvudsakliga alternativen)?

För konsumenter: En liberalisering av eftermarknaden för reservdelar genom alternativ 1.2 skulle innebära besparingar på 340–544 miljoner euro. Besparingarna skulle vara fullt realiserade efter den föreslagna tioåriga övergångsperioden. Under den perioden skulle de öka med 4–13 miljoner euro per år.

För företag och enskilda som ansöker om formskydd: En justering av avgifterna för registrerade gemenskapsformgivningningar genom alternativ 3.1 skulle minska kostnaden för den initiala registreringen och medföra årliga besparingar på 6 miljoner euro för dem som skyddar formgivningningar under 5–10 år.

En förenkling och effektivisering av systemet med registrerade gemenskapsformgivningningar genom alternativ 2 skulle underlätta tillgången till registrering och samtidigt säkerställa större förutsägbarhet och rättssäkerhet. I den mån detta är kvantifierbart skulle en uppdatering av kraven på hur formgivningen återges och en utökad möjlighet till gemensam ansökan innebära årliga besparingar på 1,6 miljoner euro.

En ytterligare anpassning av reglerna genom alternativ 4.1 skulle göra det enklare och billigare för företag och formgivare att få formskydd i flera medlemsstater, bland annat genom en kombinerad användning av nationella system och systemet med registrerad gemenskapsformgivning. Det skulle öka förutsägbarheten (mindre behov av extern expertis), bidra till att minska förvaltningskostnaderna för portföljer med immateriella rättigheter och underlätta avförande av registrerade formgivningningar som inte behöver skyddas.

För EUIPO: Med den förenkling och effektivisering av förfarandena som alternativ 2 innebär skulle EUIPO kunna handlägga registreringen av gemenskapsformgivningningar på ett mer effektivt sätt (färre bristfälliga ansökningar att behandla, smidigare arbetsflöden och backoffice-it-landskap på grund av anpassningen till förfarandena för EU-varumärken). Det skulle dessutom underlätta för EUIPO att främja konvergens vad gäller praxis och verktyg i samarbete med nationella immaterialrättsmyndigheter (EUIPO fungerar som riktmärke).

För medlemsstaterna och nationella immaterialrättsmyndigheter: Med den ytterligare anpassning av reglerna som alternativ 4.1 innebär skulle nationella immaterialrättsmyndigheter bli mer attraktiva och konkurrenskraftiga inom det tvådelade formskyddssystemet i EU. En omfattande anpassning av reglerna skulle också göra det möjligt för dessa myndigheter att dra nytta av ett utökat samarbete med EUIPO i syfte att främja konvergens vad gäller praxis och verktyg.

Vad är kostnaderna för det rekommenderade alternativet (om det finns ett sådant alternativ, annars anges kostnaderna för de huvudsakliga alternativen)?

För motorfordonstillverkare: Inga direkta kostnader, men en liberalisering av eftermarknaden för reservdelar skulle innebära en inkomstförlust motsvarande de besparingar som förväntas för konsumenter.

För företag och enskilda som ansöker om formskydd: Reformerade formskyddssystem skulle kräva viss anpassning till nya regler, inklusive en inlärningsprocess.

För EUIPO: En förenkling genom alternativ 2 (utökning av möjligheten att lämna in gemensamma ansökningar) och en justering av avgifterna genom alternativ 3.1 skulle medföra en inkomstförlust motsvarande avgiftsbesparingarna för företag och enskilda personer. Alternativen skulle också innebära (smärre) genomförandekostnader för att anpassa arbetsflöden och it-processer.

För medlemsstaterna och nationella immaterialrättsmyndigheter: Ytterligare harmonisering av bestämmelserna genom alternativ 4.1, särskilt vad gäller förfarandena (t.ex. inrättande av myndighetsbaserade förfaranden för ogiltighetsförklaring) kommer att medföra genomförandekostnader. Dessa kostnader anses dock vara både ekonomiskt hållbara och

proportionerliga.

Hur påverkas företagen, särskilt små och medelstora företag och mikroföretag?

Att förenkla förfarandena för registrerade gemenskapsformgivningningar genom alternativ 2 och justera avgifterna för dessa genom alternativ 3.1 skulle vara särskilt fördelaktigt för små och medelstora företag, eftersom det skulle underlätta tillgången till registrering av formgivning och göra det mer överkomligt under de inledande fem eller tio åren. Jämfört med stora företag tenderar små och medelstora företag inte bara att lämna in färre formgivningningar, utan även att välja kortare skyddsperioder.

Alternativ 4.1 skulle även underlätta tillgången till formskydd i flera medlemsstater (bland annat genom en kombinerad användning av nationella system och systemet med registrerad gemenskapsformgivning, på grund av systemens ökade kompatibilitet), särskilt för små och medelstora företag. Tillgången skulle även underlättas på grund av den ökade förutsägbarheten och rättssäkerheten, eftersom mindre företag är mer beroende av extern juridisk expertis.

Dessutom skulle myndighetsbaserade förfaranden för ogiltighetsförklaring framför allt hjälpa små och medelstora företag att få ogiltiga formgivningningar avförda från register över formgivningningar på ett effektivt sätt.

Påverkas medlemsstaternas budgetar och förvaltningar i betydande grad?

Genomförandekostnaderna för medlemsstaternas nationella immaterialrättsmyndigheter till följd av den ökade anpassningen av reglerna skulle vara minimala och proportionella, särskilt när det gäller formskyddsförfaranden.

Uppstår andra betydande konsekvenser?

Inga andra betydande konsekvenser förväntas.

D. Uppföljning

När kommer åtgärderna att ses över?

Fem år efter det att förordningen har blivit fullt tillämplig kommer kommissionen att överlämna en rapport om genomförandet av förordningen till Europaparlamentet och rådet.